Ammoniitit

Ammoniitit olivat nilviäisten pääjaksoon ja siinä pääjalkaisten luokkaan luettuja muinaisia merieläimiä, joiden lähimpiä nykysukulaisia lienevät helmiveneet.[1][2] Ammoniiteillä oli spiraalimainen hieman pässinsarvea muistuttava kuori, ja ne ovat säilyneet hyvin fossiilikerrostumissa.[1][2][3]

Sisällysluettelo

Fossiilit

Rakenne ja luokittelu

Kuvia

Lähteet

Viitteet

Aiheesta muualla

Fossiilit

Ammoniitit ilmestyivät noin 400 miljoonaa vuotta sitten siluuri- ja devonikausien vaihteessa ja hävisivät sukupuuttoon liitukauden lopun joukkotuhossa 65 miljoonaa vuotta sitten.[1][3] Koska ammoniitit olivat hyvin yleisiä ja evoluutio tuotti muutaman miljoonan vuoden välein uusia lajeja edellisten kuollessa sukupuuttoon, ammoniittilajin määrittämisellä voidaan arvioida fossiilikerrostuman ikä (niin kutsutut johtofossiilit).[1]

Rakenne ja luokittelu

Ammoniitti kasvatti kuoren ympärilleen. Eläimen kasvaessa ja kuorikammion käydessä ahtaaksi se kasvatti seuraavan suuremman kammion ja kammioiden väliin jäi väliseinä (engl. *septa*), joten ammoniittien kuori lopulta muodostui sarjasta suurenevia kammioita joiden läpi kulki putki (engl. *Siphuncle*) sen avulla eläin lisäsi ja vähensi veden määrää tyhjissä kammioissa ja täten sääti uimasyvyyttään vedessä.[1][2][3] Viimeisimmässä kammiossa ja suurimmassa oli itse eläin.[1][2]

Fossiileista on löytynyt pieniä meritähtiä, niveljalkaisia niin kuin rapuja joita ne ilmeisesti söivät.[2]

Ammoniitit luokitellaan lahkoihin kuoren rakenteen perusteella.[1] Ammoniittien kuoret ovat kiertyneet tavallisesti tasomaisesti spiraaliin, mutta kuori voi olla myös suora, osittain kiertynyt tai pitkittäin kiertynyt.[1][3] Näitä jälkimmäisiä tyyppejä kutsutaan myös heteromorfisiksi ammoniiteiksi.[1]

Ammoniitit

Ammoniitti liitukauden lopulta

Tieteellinen luokittelu

Kunta:	Eläinkunta Animalia
Pääjakso:	Nilviäiset Mollusca
Luokka:	Pääjalkaiset Cephalopoda
Alaluokka:	†**Ammoniitit** Ammonoidea Zittel, 1884

Lahkot

- †*Ammonitida*
- †*Goniatitida*
- †*Ceratitida*

Katso myös

Ammoniitit Wikispeciesissä
Ammoniitit Commonsissa

Ammoniittilajit tunnistetaan muodon ja kasvusaumojen kuvioiden mukaan.[1][3] Eri lajeja tunnetaan useita tuhansia.[1] Nykyisistä eläimistä ammoniitit ulkoisesti muistuttivat eniten helmiveneitä (*Nautilus*),[1] mutta lienevät kuitenkin läheisempää sukua mustekaloille.

Halkaistusta ammoniitista nähdään sen kuoren väliseinät ja kammiot.

Kuvia

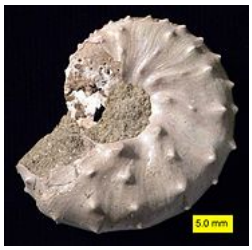

Lähteet

- Neal L. Larson *et al*.: *Ammonites and the Other Cephalopods of the Pierre Seaway.*. Geoscience Press, Inc., 1997. ISBN 0-945005-25-3.

Viitteet

1. Subclass Ammonoidea (http://www.fossilmuseum.net/Tree_of_Life/PhylumMollusca/SubclassAmmonoidea.htm) *The Virtual Fossil Museum*. Viitattu 14.01.2018.
2. The Age of Reptiles - Eromanga Sea - Ammonites (http://www.abc.net.au/science/ozfossil/ageofreptiles/eromanga/ammonites.htm) *ABC - OZ fossils*. 2018. Viitattu 14.01.2018.
3. Ammonoidea (http://www.encyclopedia.com/plants-and-animals/zoology-and-veterinary-medicine/zoology-general/ammonoidea) *Encyclopedia.com*. 2016. Viitattu 14.01.2018.

Aiheesta muualla

- Mikko's Phylogeny Archive – Ammonoidea – ammonites (http://www.helsinki.fi/~mhaaramo/metazoa/protostoma/mollusca/cephalopoda/ammonoidea/ammonoidea.html)
- Tonmo: Ammonites: A General Overview (https://www.tonmo.com/pages/ammonites/)

Noudettu kohteesta ”https://fi.wikipedia.org/w/index.php?title=Ammoniitit&oldid=18575056”

Sivua on viimeksi muutettu 2. joulukuuta 2019 kello 22.49.

Teksti on saatavilla Creative Commons Attribution/Share-Alike -lisenssillä; lisäehtoja voi sisältyä. Katso käyttöehdot.
Wikipedia® on Wikimedia Foundationin rekisteröimä tavaramerkki.
Ongelma artikkelissa?